

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне юридичне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-20-76

До реєстр. № 3915 від 04.11.2020
(друге читання)

ЗАУВАЖЕННЯ
до проекту Закону України
«Про внесення зміни до статті 183
Кримінального процесуального кодексу України щодо права
слідчого судді, суду не визначати розмір застави
у кримінальному провадженні»
(реєстр. № 3915)

У Головному юридичному управлінні розглянуто підготовлений Комітетом Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності до другого читання проект Закону України «Про внесення зміни до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України щодо права слідчого судді, суду не визначати розмір застави у кримінальному провадженні», до тексту якого вважаємо за необхідне зауважити таке.

Цим проектом пропонується доповнити частину четверту статті 183 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України) новим пунктом п'ятим, відповідно до положень якого слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, враховуючи підстави та обставини, передбачені статтями 177 та 178 КПК України, має право не визначати розмір застави у кримінальному провадженні щодо особливо тяжкого злочину у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

У зв'язку з такими пропозиціями варто наголосити, що зберегли свою актуальність зауваження Головного науково - експертного управління, висловлені ним до проекту у висновку від 01.09.2020 щодо неприйнятності необґрунтованого розширення переліку злочинів, щодо яких слідчий суддя, суд мають право не визначити розмір застави у кримінальному провадженні (зміни до частини четвертої статті 183 КПК України).

Враховуючи те, що Головне управління поділяє зазначені міркування вважаємо за необхідне ще раз звернути увагу на те, що 13.04.2012 Верховною Радою України було прийнято нову редакцію КПК України і частиною четвертою статті 183 якого було передбачено, що слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, має право не визначити розмір застави лише у таких кримінальних провадженнях, як щодо злочину, вчиненого із застосуванням насильства або погрозою його застосування; щодо злочину, який спричинив загибель людини; щодо особи, стосовно якої у цьому провадженні вже обирався запобіжний захід у вигляді застави, проте був порушений нею.

Тобто на момент прийняття КПК України було обрано таку концепцію, за якою слідчому судді, суду надавалося право не визначати розмір застави лише у випадку вчинення насильницьких злочинів, пов'язаних з посяганням на життя або здоров'я людини, які є найвищою соціальною цінністю, що проголошені частиною першою статті 3 Конституції України, та у випадку недотримання умов застави особою до якої її вже було застосовано.

Однак 04.06.20020 парламентом було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» № 671-ІХ, яким частину четверту статті 183 КПК України доповнено пунктом 4, відповідно до якого слідчому судді, суду було надано право не визначати розмір застави у кримінальних провадженнях й щодо злочинів, передбачених статтями 255 – 255³ Кримінального кодексу України (створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, участь у них; встановлення або поширення злочинного впливу; організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці); звернення за застосуванням злочинного впливу).

Зазначеним проектом так само пропонується подальше розширення переліку кримінальних проваджень шляхом віднесення до них особливо тяжкого злочину у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, в яких слідчий суддя, суд мають право не визначити розмір застави у кримінальному провадженні (пункт 5 частини четвертої статті 183 КПК України).

Отже, законодавцем змінено концептуальний підхід до визначення кола кримінальних проваджень, в яких можливим є не визначення слідчим суддею, судом розміру застави, і підставою для реалізації такого права стало вчинення підозрюваним, обвинуваченим вже певних тяжких та особливо тяжких злочинів.

За такої ситуації, новий законодавчий підхід в майбутньому може стати штучним підґрунтям й для необґрунтованого законодавчого розширення переліку злочинів щодо яких слідчий суддя, суд матиме право не визначити

розмір застави у кримінальному провадженні. До того ж надання слідчому судді, суду, передбачених проектом широких дискреційних повноважень може призвести до різної судової практики при вирішенні аналогічних питань та зловживань цим правом, оскільки у одному кримінальному провадженні щодо особливо тяжкого злочину у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів відповідний слідчий суддя (суд) не визначатиме розмір застави та застосує запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, а в іншому – в аналогічному кримінальному провадженні застосує більш м'який запобіжний захід у вигляді застави.

Такі положення можуть зумовити проблеми із забезпеченням прав і свобод людини і громадянина з точки зору рівності прав, гарантованих статтею 21 Конституції України.

Узагальнюючий висновок: проект може бути прийнятий за умови врахування висловлених зауважень та пропозицій.

**Перший заступник керівника
Головного управління**

А. НИЖНИК

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: НИЖНИК АРКАДІЙ ІВАНОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000099385D00809AC201
Дійсний до: 15.10.2021 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 07/02-2020/210453 від 13.11.2020

261842